





եալ բազմութիւնը որոշէ, և յաջորդ-  
նապէս դաւանաբան եղանակը յատե-  
նի ընդհ. ժողովոյ որոշութիւնը, որովհետ  
զի վերապահ այս տեսակ տնտեսական  
թիւն մը չկրնայ պատահել:

Գլխաւորն է Ս. Պատրիարքն ընդու-  
նելով այս առաջարկութիւնը վար  
կան, և երբոր ժողովաւորներն կը  
մտնէին, ամիսին ալ ետեւեւն ներս  
խառնել սխառ, բայց Ս. Պատրիար-  
քն և դիւանը դուրս հանեցին զա-  
նանք երբոր դռները փակուեցով և  
բեմականութիւն իրենց տեղը նստան  
և տանաւր բայուեցաւ, երբէն խոտ-  
նալիս ժողովաւորները բարձրանալ  
և դուռը բանալով ժողովաւոր բանալու  
ծիպէր բլուր սկսան դուրսն: Ս.  
Պատրիարքն իսկոյն դուրս ելաւ,  
այդպիսով իրենց ստանալով և զրուե-  
լաւ: Եղին միմյանի խոսակցութեան  
միջ-  
ակն էֆէնտի դիւանին ապահովու-  
թեան երաշխաւորութիւն առհաս-  
ջեց՝ բոլոր հետեւանոյ պատասխա-  
նատու բռնելով զայն:

Ասոր վրայ ստանալէս էֆէնտին  
ատենաւր դոգից, և երեսփոխանու-  
թիւնը զրուեցաւ:

Այս ազգամիտ տնտեսական  
վրայ մեր խորհրդածութիւնը յաւեր-  
թաւով:

Երէկ իրենուն ընդհ. ժողովոյ դի-  
ւանին երկու վսեմ՝ Առնոնայեան-  
ընն հետեւեալ հրաժարագիրը որո-  
հած են Ս. Պատրիարքին:

Ստեփանոս Երեւանի Հայր.  
Աղղային վարդապետ իշխանու-  
թեան գումարաւ գործող վիճակին  
մէջ մեզ տնտեսական ինքնուր  
պայուհե-  
տե ինքնանուր ժողովոյ դիւանին ան-  
գամութիւն ընել, դրովն ձեռք կրմու-  
տուցանելով Ստեփանոս վիճակէ հը-  
րաժարականն, և կը խնդրեն որ  
հորհրդէն հազարէն պարսի անկէ:  
Դժամք Զեր Բարձր որդաւորու-  
թեան տնտեսական ժողովոյ  
Պէշիկթաշ  
28 սեպտ. 1873 Բեր-  
ձեւն Ստեփան  
Ստեփան

Կը ցուեն որ այս հրաժարականին  
վրայ, որուն գործողութեան երէկ-  
ւան տնտեսական գործը պատճառ տը-  
ւած է:

Բաժնայոյ ենք որ ընդհ. ժողովը  
չընդունիր այս հրաժարականը, յի-  
շուով մանաւանդ զիստ: Բարսիլին  
էֆէնտին իր հակառակութիւնն ու ար-  
դարարութիւնը, որով թէ՛ երես-  
փոխանութեան և թէ՛ իւր իսկ օրի-  
նաւոր և պարկեշտ ժողովրդեան սե-  
րն ու համակրութիւնը գրաւած էր:

ՊԱՏՐԻԱՐԷ ԵՒ ՔԱՆ. ԺԱՂՈՎ.  
(Երեւան-Երեւան 1440)

Քաղ. ժողովոյ ներքին կոմիտեա-  
լութիւնը Սահմանադրութեան ուրիշ  
կարեւոր տարադրութեան հակա-  
ռակ կէտեր առնել, զորս մի առ մի  
ցոյց տալու համար արժան կը համո-  
ցին քննի իսկ կոմիտեալութիւնն ու  
բողոքական հոգիները, իւրաքանչիւր  
յոյժաւոր հակառակմանութեան  
կէտերն ալ ցուցնելով որպէս զի տես-  
նակ թէ՛ քաղ. ժողովոյ պարձած  
սահմանադրականութիւնն և կէտ առ  
կեն գործողութեան խոտաւազանման  
թիւնն ինչ արժէք ունի:

Չմոռնալ չէիք որ այս հակա-  
ռակմանութեան կանոնադրութիւնն  
առանց ընդհ. ժողովոյ ընտրութեան  
ու վաւերացմանը ներկայացնելով  
քաղ. ժողովը ինքնին փակուեցաւ իւր  
գործողութեան կանոն և ուղե-  
ցոյց բռնած է:

Երբեք թէ Սահմանադրութիւնը  
կէտ առ կէտ գործողութեանը բոլոր  
նրն այս ապրիլնուր կանոնադրու-  
թեան համար եղած բոլորէ է:

ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒ  
ՔԱՆ. ԺԱՂՈՎ ԺԱՂՈՎ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒ  
ՎԱՄՈՒԹԵԱՆ

Ե.  
Ն Ս Ս

Ե. Քաղաքական ժողովը չարա-  
մեկ տնտեսական արդեւոր մի կէտ  
տեսար է ի Պատրիարքարան և ի հորին-  
ւորի որովհետ անդ մը:

Ժողովը ինչպէս կրնայ որ ու ժողով  
տեղը:

Ինչո՞ւ կարգը կանխաւ կը ծանուց-  
ւի ժողովականոյ:

Ժողովականը կ'արտայայտեն ներկայու-  
թեան տնտեսական մէջ:

Ե. Արտաքին արդեւոր առարկան  
նայ ընել: Ս. Պատրիարքը կամ ժողովոյ  
դիւանը և կամ ժողովը ինքը կարգէ  
այս արտաքին կարգի նկատել, և ժողովականոյ  
կանխաւ կը ծանուցուի օրն ու ժամը և  
ինչո՞ւ կարգը:

Ե. Ժողովական մը կէտ չարա-  
մեկ երբ անդամ կ'արտա փայտ  
կայ ըլլայ, առանց հիմանք չի կրնա  
համարուի որովհետ արտաժողով  
առարկան կը խնդրեն ժողովին, և և  
թէ յաջորդ նիստին գործողութեան  
մեջ, երկրորդ արդարաւորութեան իրեն  
կը ծանուցուի որ կէտ միայն նիստին  
դարձեալ քաղաքական մեջ, ինքնին հրա-  
ժարեալ պիտի համարուի:

Երբ հրաժարեալ թիւն երբեք հո-  
նի, քեզ համար ժողովոյ դիւանին կը ծա-  
նայուի, քեզ համար ժողով գործողութեան  
հրաժարեալ տեղ նորաք ընտրութեան  
համար:

Ի.  
Ս Ս Ս

Ի. Գործողութեան արդեւոր ժողով  
տնտեսական կը բազմութիւն և անմիջապէս նա-  
խորդ նիստի անտեսականութիւնը, զիստ  
նստան և ոչ ժողովին կարգեալ մասնա-  
ժողովոյ անտեսականութեան կամ չարա-  
մեկ գործողութեան արտաժողովութիւնը  
կը կարգադրեն, և երբ ժողովականութիւն  
նրով հանդերձ կը փակուեան զիստին  
ստորագրութեան:

Եթէ մեծադիւն մասը ներկայ չէ,  
եթեւեւ կը ժողովականը կրնան տնե-  
նայութիւնն ու միայն արտաժողովութիւն  
ներն առանձին ընել եւ իրենց դի-  
տողութիւնն ընել:

Այս յօդուածով քաղ. ժողովն ա-  
ռանց անդամաց մեծադիւն մասը ներ-  
կայութեան կը վաւերացնէ ժողովն ա-  
ռանադրութիւնները, ժողովին կարգ-  
եալ մասնաժողովոյ անդամութեանը  
և չարաժողովան գործողութեանը և  
տնտեսական արձանագրութիւն-  
ները, և այս վաւերացման գործո-  
ղութիւններն ինքնին կ'արտայայտեն  
եւ երբեք երկու ժողովականաց մի-  
ոյն գործողութիւնն ընելու իրաւունք  
կ'ունայ, միմյանեւ օրինաւորութիւնը  
կը պահանջէ որ նախ գործողութիւն  
ներք տեղի առնեն, և երբ վա-  
ւերացումը մեծադիւն մասի մէջ մա-  
նաւանք որ այս արտադրութիւն մէջ քա-  
ղաքական ժողովոյ վաւերացումը  
պարզ անտեսականութիւններն չեն, այլ  
իւր կողմէ կարգեալ յանձնաժողով-  
ներէ առաջարկուած տնտեսականութիւն-  
ներ, զորս քաղաքական ժողովը կը  
վաւերացնէ և կը հաստատեն անտես-  
մեծադիւն մասի: Հետեւապէս կը մի-  
զանց Սահմ. սղ. 10-ին և անոր 85-րդ  
յօդուածին գէշ:

Ե. Բայ ի հրաժարեալ անդամներն  
մնացելով մեծադիւն մասը օրինաւոր  
ատեն կը կարգուի:

Այս յօդուածով օրինաւոր նիստ  
կարգուի, համար օրինաւոր մեծա-  
մասնութիւնն չի փնտհեր, այլ հրա-  
ժարեալ թիւն ինչպէս կը խնդրեն

ժողովոյ թիւն ի բայ կ'առնու, և  
մնացելոց մեծադիւն մասը նիստ  
կարգելը օրինաւոր կը համարուի:

Ե. Եթէ մեծադիւն մասը ներկայ չը-  
լայ, Ս. Պատրիարքը և ներկայ ժողովա-  
կանը պատասխանատուութիւնն իրենց  
վրայ առնել կը խորհրդակցեն իրենց  
վրայ կարգին մէջ գործողութեանը վը-  
րայ, և որովհետ կրնան և արձանագրու-  
կ'ունան: Այսպիսի արտադրութիւն մէջ  
ժողովականաց թիւն 35-ն պակաս ըլլա-  
լու չէ:

Մեծադիւն մասը ներկայութիւն չէ-  
լան նիստի մէջ կէտ ժողովական մը գի-  
տողութիւն ընել և առաջարկել իրենց  
վրայ կարգին մէջ գործողութեանը մը  
օրինաւորութեան թիւն և Ս. Պատ-  
րիարքը կամ դիւանը անդամներն մէկը  
առաջարկելուն համար ըլլան, նոյն թիւն  
զիւրու եւ կը մնայ:

Այս յօդուածով տեղի առաջ  
կերթայ Սահմանադրութեան սկզբ-  
րոնքը քաղաքական և կրնա երբ  
մեծադիւն մասը ներկայ չըլլայ, Պատ-  
րիարքը և ժողովականը իրենց պա-  
տասխանատուութեան տակ կը խոր-  
հրդակցեն ինչո՞ւ կարգին մէջ գոր-  
ծողութեանը վրայ, և որովհետ կը-  
նան, բայց պայտիս պարտաւորութեան  
մէջ ժողովականաց թիւն կրնան պա-  
կատ ըլլալ: Այսպէս քաղ. ժո-  
ղովը երբ անդամաց ներկայութեան  
արտաժողով կը ընել, օրինաւոր համա-  
րելով գործողութեան, և բարձրագոյն  
կը հակառակ Սահմ. 86-ն, 87-րդ յոդ-  
ւածոց: Սոյն յոդ. 10-ին վերջին մաս-  
նէն կը հասկնալ որ քաղաքական  
ժողովն ինքն ալ առաջին մասին ար-  
ժանադրութեան անդամութեան ըլ-  
լայ կը խոտաւորանի բոլորով: Մեծա-  
դիւն մասը ներկայութիւն չըլլալ նրա-  
տի մէջ կէտ ժողովական մը գործող-  
ութեան ընել, և առաջարկել իրենց  
վրայ կարգին մէջ եղած ինչո՞ւ մը օ-  
րինաւոր տնտեսական ժողով և Պատրի-  
արքը կամ դիւանը անդամներն մէ-  
կը առաջարկելուն համար ըլլան, նոյն  
ինչո՞ւ կ'ունան: Այս կը մնայ: Այս կը  
հետեւի թէ՛ կէտ դիւանի անդամներ-  
րէն մէկը կամ Պատրիարքը առաջար-  
կելուն համար ըլլան, ինչո՞ւ ի-  
րենց իսկ անդամները գործողութեան  
տնտեսական մէջ պիտի արտայայտեն  
կամ վրձնաւոր, և թէ՛ միմյան անդամ-  
ներն առաջարկելուն համար ըլլան:

Ե. Ինչո՞ւ կարգը անդամներն կը խո-  
հի և անկէ դուրս ինչո՞ւ չըլլալ: Բայց  
կէտ մեծադիւն մասը ներկայ չըլլայ, և  
ինչո՞ւ կարգին մէջ քաղաքականութեան  
գործողութեան պիտի առաջ առնան անդամ-  
ները: Հարկ տեսնել, իրենց ընել, կամ նոր  
ինչո՞ւ մը ծագած ըլլայ, և անոր արտա-  
դրականութիւնը մեծադիւն մասին որպէս  
այդ նոր ինչո՞ւ ալ ընել թիւն և որով-  
ման կրնայ և նոր ինչո՞ւ քաղ. ժողովոյ  
մասը ներկայ չըլլալ անդամներն կը պահան-  
ջեն ինչո՞ւ կարգը, և նոր ինչո՞ւ համար  
ներկայացնէ համար թիւն արտաքին կար-  
գի նիստ գործողութեանը:

Այս յօդուածով կը հաստատուի նո-  
րէն տնտեսական օրինաւոր մեծադիւն-  
ութեան որպէս մեծադիւն անդամները:

Գ.  
ԳԻՆԱՆ

Ե. Ժողովն ունի գիւն մը քաղաք-  
եալ տնտեսական և անտեսական, և ի  
հորինել մեծադիւն կամ առաջարկու-  
եալ փոխարկելով:

Ե. Առաջարկելով քաղաքական և  
ժողովական:

Ե. Առաջարկելով քաղաքական և  
ժողովական:

Ե. Առաջարկելով քաղաքական և  
ժողովական:

Ե. Առաջարկելով քաղաքական և  
ժողովական:

և անոնց վերաբերեալ կարեւոր տեղեկու-  
թիւնները:

Ե. Գիւնաւորութեան ընդհանուր բարե-  
կարգութեանը հակէ:

11. Ժողովին գիւնը կը պարտաւոր-  
վաւոր ինչո՞ւ կարգը, կամ անոնց  
ծագումն առաջարկելուն կարգին և կամ  
ստորագրականութեան հետեւելով:

Ս. Պատրիարքը և օրինաւորութեան կը-  
նան նոր ինչո՞ւ կարգը, յաւերացնելով իր  
վրայ կարգը դուրս ժողովականաց չէ ծա-  
նայուած:

Գ.  
ՏՊՈՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

12. Ժողովին ներկայացնելով ինչո՞ւ  
ներք ժողովն ինչո՞ւ կը անդամներ և կամ  
իր մէջ և կամ զորովն կարգեալ յանձ-  
նաժողովն միմյան կը անդամներ:

Ինչո՞ւ մը փոխարկելուն կը խո-  
հի եւ կը ժողովականաց համար թիւն  
քեզի կը դուրս քաղ. ժողովը մասն և  
թէ քաղ. կամ գործողութեան գործող-  
նայ, արձանագրել կ'ունայ:

Քաղ. արկութիւնը յայտնի կամ զորով-  
նի կըլլայ ըստ կամաց ժողովին:

Այս և նախորդ յօդուածներով այլ  
և ոչ ինչո՞ւ համար գրանց կարգ-  
եալ յանձնաժողովը իրաւոր տրոտ-  
նութիւն կ'ունայ սղ. արկին գործող-  
թիւն իրաւոր անդամներն առանց  
կարգելու քաղ. ժողովը և առանց  
անոր արդեւոր, և գործող իր իշխա-  
նութիւնը կամ Պատրիարքը կը արտա-  
առարկէ գործողութեան գործողութեան, հե-  
տեւապէս կը մեղանցէ Սահմ. 87-րդ  
յօդուածին գէշ, կը մեղանցէ հետեւ  
Սահմ. 89-րդ յօդուածին գէշ, որ Պատ-  
րիարքին արտաժողովութեան կ'ունայ իւր  
քաղաքականութեան տակ ժողովն մը  
մէջ արտաժողովն կ'ունայ և կը խո-  
տաւորութիւն ընել և վերադառնալ թիւն  
ինչո՞ւ տալ:

13. Գործողութեան ընտրելով ըստ  
կը յանձնարարութեան կը կ'ունան ի-  
րենց արտաժողով, կամ կը տեղեկագրեն  
առ ժողովն, և կամ կէտ ժողովին ի-  
շխանութիւնն առաջ եւ, պարտաւորա-  
ւոր անդամներն կը ընել, և կը գործող-  
ութեան իշխանութիւնն ալ զորովն կը  
գործողութեան:

14. Ժողովն իր մէջ ընտրելով կը  
մնայուն մասնաժողովներ ունի, միմյան  
առաջարկելով գործող և միմյան տնտեսական  
գործող:

Ուսումնական խորհուրդն և փոխար-  
կը խորհրդայ տնտեսական մասն և կամ  
գործողութեան ըստ մեծադիւն կը  
ներկայացնան, որ իրաւորութեան արձան-  
ագրութեան:

Սոյն և Ստեփանոս խորհրդին և  
վաւերացնելով խորհրդայ տնտեսական մասն  
և կ'ունայ հող արտաժողովն և կը  
գործողութեան հետեւ: Բաժնաժողովին կը խո-  
հի անդամներն արձանագրութեան:

Այս յօդուածով կը խո-  
տաւորութեան կը կարգէ տնտեսա-  
կան և անտեսական գործող համար,  
և անոնց իրաւունք կ'ունայ իրենց  
ներկայացնելով գործողութեան տնտեսական  
տնտեսական, և արտաժողովն մէջ  
մեծադիւն մը ժողովական ժողովներ  
կը հաստատեն հոգաւորականութեան  
միմյան թաղային գործող հա-  
մար պարզ յանձնաժողով մը գործող  
առաջարկութիւնը կը մեղանց իրեն  
հակասահմանադրական, և անդին իրա-  
ւոր իշխանութեան փոքր ժողովութեան  
թիւնները:

15. Սոյն մասնաժողովներն իրենց  
անտեսականութեան վրայ ինչո՞ւ համար  
քաղ. ժողովին կը ըլլան:

16. Սոյն մասնաժողովն անդամներ-  
ութեան արձանագրութիւնը ժողովին չա-  
րակական նիստին կը ներկայացուի:

17. Ժողովականներն ու ժողովը կը  
ներկայ գործողութեան մասնաժողովն  
տեղեկան:

18. Սոյն մասնաժողովներն իրենց  
վերաբերեալ խորհրդայ և հաւաքաբան-  
ութեանը հետ համարադրութեան կը  
նախ ընել:







